

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-1-59 (ilk inceleme)
Karar Sayısı : 06-46/601-172
Karar Tarihi : 29.6.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN.

B. RAPORTÖRLER : Cengiz SOYSAL, Müge ÖZERCAN PAŞAOĞLU

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

: Yusuf Ziya AKSU
Merkez Mah. Yılanlıtepe Sok. No:5 Yenibosna/İstanbul

20

D. KARŞI TARAF

: Amity Oil International Pty. Ltd.
Zia Ur Rahman Caddesi 17/2 GOP/Ankara
Trakya Gazdaş Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.
Zorlu Plaza Kat:20 34310 Avcılar/İstanbul

E. DOSYA KONUSU : Trakya Bölgesi Doğal Gaz Dağıtım A.Ş. ile Amity Oil International Pty. Ltd'nin birleşme/devralma yoluyla hakim durumlarını güçlendirdikleri ve bu hakim durumu kötüye kullandıkları iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde özetle,

- Şirketleri Aktin Tekstil İthalat İhracat Tic. ve San. A.Ş. (Aktin)'nin Tekirdağ ili Çorlu ilçesindeki tesisine doğal gaz tedarikinin 8.8.2002 tarihinden bu yana Amity Oil International Pty. Ltd. (Amity) tarafından yapıldığı,

- 2005 yılı Ağustos ayında Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından gerçekleştirilen ihale neticesinde Edirne-Kırklareli-Tekirdağ illerini içeren bölgenin dağıtım hakkının 30 yıl süre ile ZORLU Petrogas Petrol Gaz ve Petrokimya Ürünleri İnşaat San. ve Tic. A.Ş. (Zorlu Petrogas)'ye verildiği ve Zorlu Petrogas'ın dağıtım faaliyetini yürütmek üzere Trakya Gazdaş Doğal Gaz Dağıtım A.Ş. (Trakya Gazdaş)'yi kurduğu,

40

- Zorlu Petrogas'ın aynı yıl içerisinde Amity'yi devralma yoluyla bünyesine kattığı ve bu devralmanın ardından Amity tarafından gönderilen 10.3.2006 tarihli yazıda bölgenin dağıtım lisansının Trakya Gazdaş'a verilmiş olması sebebiyle 1.4.2006 tarihinden itibaren doğal gazın Trakya Gazdaş tarafından sağlanacağı belirtilmiştir,

- Tesislerine doğal gaz sevkini kesintiye uğramaması için Amity ile "Fesih Protokolü"nun ve Trakya Gazdaş ile de "Doğal Gaz Alım Satım Sözleşmesi"ni imzaladıkları ancak mevcut durumda doğal gaz için %9,1 daha fazla ödemek durumunda kaldıkları,

06-46/601-172

ifade edilerek; Trakya Gazdaş'ın devralma yoluyla hakim durumunu güçlendirdiği ve Amity ile Trakya Gazdaş'ın hakim durumunu kötüye kullandığı ileri sürülmektedir.

50

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 20.4.2006 tarih ve 2399 sayı ile intikal eden başvuruya ilişkin hazırlanan 23.6.2006 tarih, 2006-1-59/İİ-06-CS sayılı İlk İnceleme Raporu, 26.6.2006 tarih ve REK.0.05.00.00-110/120 sayılı Başkanlık önergesi ile 06-46 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

60

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; dağıtım şirketlerinin serbest tüketicilere uyguladıkları fiyatların Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun düzenlemesine tabi olduğu, bu bakımdan Amity Oil International ve Trakya Bölgesi Doğalgaz Dağıtım A.Ş.'nin hakim durumunu kötüye kullandığı yönündeki şikayet hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesi uyarınca;

Üretim: Doğal gazın 7.3.1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanunu kapsamında Türkiye'de yer altında bulunan yataklarından yer üstüne çıkarılmasını, temizlenmesini ve arıtılmasını, toplama hatlarıyla iletim hatlarına kadar taşınmasını,

Üretim şirketi (işletmeci): Türkiye'de üretim faaliyetini gerçekleştiren tüzel kişiyi,

70

Dağıtım: Doğal gazın müşterilere teslim edilmek üzere mahalli gaz boru hattı şebekesi ile naklini ve perakende satışını,

Dağıtım şirketi: Belirlenen bir şehirde doğal gazın dağıtım ve mahalli gaz boru hattı şebekesi ile nakli faaliyetlerini yapmaya yetkili kılınan tüzel kişiyi,

Toptan satış: Doğal gazın dağıtım şirketlerine ve serbest tüketicilere yapılan satışını,

Toptan satış şirketi: Sistem içinde veya dışında, iletim veya dağıtım faaliyeti yapmaksızın, doğal gazın toptan satış faaliyeti ile iştigal eden tüzel kişiyi,

Serbest tüketici: Yurt içinde herhangi bir üretim şirketi, ithalat şirketi, dağıtım şirketi veya toptan satış şirketi ile doğal gaz alım-satım sözleşmesi yapma serbestisine sahip gerçek veya tüzel kişiyi,

80

Serbest olmayan tüketici (abone): Doğal gazı kendi kullanımı için dağıtım şirketlerinden almak zorunda olan gerçek veya tüzel kişiyi

ifade etmektedir. Anılan Kanun'un "Doğal gaz piyasa faaliyetleri" başlıklı 4. maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinde ise üretim şirketlerinin, ürettikleri gazı toptan satış lisansı almak kaydıyla toptan satış şirketlerine, ithalatçı şirketlere, dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere pazarlayabileceği hükmüne yer verilmektedir.

90

Yukarıda yer verilmekte olan bilgiler kapsamında, şikayet dilekçesinde bahsi geçen Amity'nin üretici konumunda bir teşebbüs olduğu ve ayrıca ürettiği gazın toptan satışını gerçekleştirdiği, Trakya Gazdaş'ın ise dağıtım faaliyeti (gazın mahalli boru hattı ile müşterilere nakli ve perakende satışı) ile iştigal ettiği görülmektedir. Şikayetçi konumundaki Aktin'in ise, önce üretici konumundaki Amity'den ve sonra da bir dağıtım şirketi olan Trakya Gazdaş'tan doğal gaz alım sözleşmesi çerçevesinde gaz temin ettiği dikkate alındığında, bu şirketin serbest tüketici konumunda bulunduğu anlaşılmaktadır.

06-46/601-172

Yukarıda da değinildiği üzere, 4646 sayılı Kanun çerçevesinde, serbest olmayan tüketiciler sadece dağıtım şirketlerinden doğal gaz temin edebildikleri halde, serbest tüketiciler dağıtım şirketleri, toptan satış şirketleri, üretim şirketleri ve ithalat şirketlerinden gaz satın alabilecektir. Ancak konuyu inceleyen raportörlerce EPDK yetkilileri ile yapılan görüşmelerden, mevcut durumda, ülkedeki doğal gaz tedarikinin tamamına yakınının ithalat yoluyla BOTAŞ tarafından gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Trakya bölgesinde ise bu bölgedeki kuyulardan çıkardıkları doğal gazı toptan satış lisansları çerçevesinde serbest tüketicilere pazarlayan az sayıda üretim şirketi bulunmakla birlikte; söz konusu üretim şirketleri doğal gazı müşterilerine, ulusal iletim sistemi üzerinden değil, müşterilerinin tesisleri ile kendi tesisleri arasında 4646 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş hatlar vasıtasıyla ulaştırmaktadır. Başka bir deyişle, halihazırda ulusal iletim sistemi üzerinden Türkiye genelinde gaz ticareti yapan şirketler mevcut olmadığından, serbest tüketiciler, doğal gazı, Trakya bölgesindeki istisnai durum dışında, bölgelerindeki dağıtım şirketlerinden temin etmektedir. Dolayısıyla uygulamaları şikayete konu Trakya Gazdaş'ın, bir dağıtım şirketi olması sebebiyle faaliyet gösterdiği bölgedeki serbest tüketicilere yapılan doğal gaz satışı bakımından hakim durumda olma ihtimali bulunmakla birlikte; mevcut dosya özelinde, teşebbüsün hakim durumda olup olmadığının tespiti gerekmemektedir. Zira doğal gaz piyasasında faaliyet göstermekte olan dağıtım şirketlerinin tüketicilerine uyguladıkları fiyatlar, Doğal Gaz Piyasası Tarifeler Yönetmeliği'nin aşağıda yer verilmekte olan 14. maddesinden de görüleceği üzere, EPDK tarafından düzenlemeye tabi bulunmakta olup; dağıtım şirketleri tüketicilere diledikleri fiyatı uygulayamamaktadır.

"Perakende satış tarifeleri

Madde 14- Perakende satış fiyatı; birim doğal gaz alım fiyatı, birim hizmet ve amortisman bedelleri ile diğer faktörlerden oluşur.

Doğal Gaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğine göre dağıtım lisansı verilecek tüzel kişilerin tarifelerinin hesaplanmasında ihalede teklif etmiş oldukları abone bağlantı, birim hizmet ve amortisman bedelleri dikkate alınır.

Dağıtım şirketleri Kurul tarafından onaylanan perakende satış fiyatının dışında tüketicilerden herhangi bir ad altında ücret talep edemez.

Dağıtım şirketleri Kurul tarafından onaylanan tarifeye uygun olmak kaydıyla, mevsimsel tarifeler ve/veya kesintili ve/veya kesintisiz tarifeler uygulayabilir.

Dağıtım şirketinden doğal gaz ve taşıma hizmeti alan serbest tüketicilere uygulanacak perakende satış fiyatı, Kurul tarafından onaylanan fiyatları geçmemek kaydıyla, ilgili taraflar arasında serbestçe belirlenir.

Dağıtım şirketinden sadece taşıma hizmeti alanlara uygulanacak birim taşıma bedeli, Kurul tarafından onaylanan perakende satış fiyatının, birim doğal gaz alım fiyatı hariç kısmını geçmemek üzere, ilgili taraflar arasında serbestçe belirlenir."

Söz konusu maddeden anlaşılacağı üzere, dağıtım şirketleri serbest olmayan tüketicilere Kurul tarafından onaylanmış fiyatları uygulamak durumundadır. Dağıtım şirketlerinin serbest tüketicilere uyguladıkları fiyatlar ise anılan maddenin son iki fıkrasından görüleceği üzere, tavan fiyat regülasyonuna tabi olup; dağıtım şirketlerinin bu tüketicilere yönelik olarak da aşırı fiyat uygulama imkanı bulunmamaktadır. Nitekim raportörlerce yapılan görüşmelerde de, dağıtım şirketlerinin BOTAŞ'tan aldıkları birim doğal gazın maliyetini aynen, kar marjı olmaksızın tarifelerine yansıtıkları ifade

06-46/601-172

140 edilmiştir. Serbest tüketicilere yapılan satışlarda, dağıtım şirketi birim doğal gaz maliyetini tarifeye aynen yansıtırken, yukarıdaki maddeden de görüleceği üzere, taşıma hizmetine ilişkin birim taşıma bedelini, tüketici ile birlikte serbestçe ancak, Kurul tarafından onaylanan perakende satış fiyatının, söz konusu maliyetten hariç kısmını geçmemek üzere belirlemektedir.

Yukarıda yer verilmekte olan bilgiler dikkate alındığında, Trakya Gazdaş'ın serbest tüketicilere uyguladığı fiyatın düzenlemeye tabi olduğu ve dolayısıyla söz konusu teşebbüsün hakim durumunu kötüye kullandığı yönündeki şikayet hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

150

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dağıtım şirketlerinin serbest tüketicilere uyguladıkları fiyatların Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun düzenlemesine tabi olduğu, bu bakımdan Amity Oil International ve Trakya Bölgesi Doğal Gaz Dağıtım A.Ş.'nin hakim durumunu kötüye kullandığı yönündeki şikayet hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.